

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 424: Đứng Trên Phương Diện Chúng Sanh Để Làm Rõ. Thế Giới Suy Cho Cùng Cũng Là Trần Cảnh, Nếu Chấp Thủ Thì Tâm Không Thanh Tịnh, Tâm Không Tịnh Thì Cõi Nước Không Tịnh, Sao Có Thể Liễu Sanh Tử, Thoát Luân Hồi

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 037)

Chuyên ngữ: Tịch Minh

【Đứng trên phương diện chúng sanh để làm rõ (*). Thế giới suy cho cùng cũng là trần cảnh, nếu chấp thủ thì tâm không thanh tịnh, tâm không tịnh thì cõi nước không tịnh, sao có thể liễu sanh tử, thoát luân hồi.】

Lần trước giảng đến chỗ này, ý nghĩa vẫn chưa giảng hết, chúng ta tiếp tục bổ túc cho đầy đủ. Bởi vì kinh văn nói đến đoạn này, đối với công phu tu tập của chúng ta vô cùng quan trọng. Sở dĩ dụng công không đắc lực, nguyên nhân là do buông không xuống, mà buông không xuống là do chưa nhìn thấu; cũng tức là nói, chưa thấu rõ chân tướng của vũ trụ nhân sanh. Nếu quả thật thấu rõ, đó chính là nhìn thấu; sau khi nhìn thấu rồi, không cần người khác khuyên bảo, tự nhiên chúng ta sẽ buông xả. Phật trong đoạn kinh văn này bảo cho chúng ta biết: Vi trần phi vi trần, thế giới phi thế giới, đến chỗ này lại tiến thêm một bước, ba mươi hai tướng phi ba mươi hai tướng, thật sự đã đem chân tướng vũ trụ nhân sanh nói toạc ra cho chúng ta chỉ bằng một lời. Vi trần và thế giới là môi trường sống của chúng ta, chúng ta thường gọi là vật ngoài thân. Ba mươi hai tướng là tự thân, là thân thể, chính là bản thân; Phật không dùng chúng sanh để nói, mà dùng chính bản thân Ngài để giảng, giúp chúng ta thể hội ý nghĩa này càng thêm sâu sắc, càng thêm thiết thực. Thân Phật còn như thế, huống hồ là thân chúng sanh; quả địa Như Lai còn như thế, huống hồ là lục đạo luân hồi. Dụng ý của Ngài ở chỗ này là để chúng ta hiểu rõ thân thể cùng với những vật ngoài thân; nói tóm lại một câu, tất cả đều thuộc về trần cảnh. Nếu chấp tướng lấy cảnh, tâm đương nhiên sẽ không thanh tịnh. Chẳng những trong tâm chấp thủ thế gian pháp thì tâm không thanh tịnh, mà cho dù chấp thủ Phật pháp thì

cũng không thanh tịnh. Vì sao vậy? Phật pháp cũng là do nhân duyên sanh. Đã là do nhân duyên sanh, thì không có ngoại lệ, thấy đều là “đương thể tức không, liễu bất khả đắc” (bản thể vốn là không, hoàn toàn chẳng thể được). Chấp thủ là sai rồi, tâm sẽ không thanh tịnh; tâm không thanh tịnh, thì thân sẽ không thanh tịnh; thân không thanh tịnh, thì cảnh giới bên ngoài đương nhiên cũng không thanh tịnh, cho nên nói cõi nước không thanh tịnh, chữ cõi nước ở đây chính là chỉ cảnh giới bên ngoài của chúng ta. Mấy câu nói này hàm chứa ý nghĩa rất sâu, rất rộng.

Phàm phu đặc biệt sanh vào thời đại này, môi trường sống của chúng ta không tốt, nhất là sự ô nhiễm môi trường, nói thật ra thì đây là do nhân tạo, do chính những con người trên trái đất này tạo ra. Trong quá khứ, trước thời kỳ cách mạng công nghiệp, trên trái đất hoàn toàn thuận theo quy luật tự nhiên, dùng con mắt hiện tại của chúng ta mà nhìn thì đó là cõi Tịnh độ, non xanh nước biếc, mảy may ô nhiễm cũng không có. Sau cách mạng công nghiệp, văn minh tiến bộ rồi, không sai, nó mang lại cho chúng ta rất nhiều sự tiện lợi; thế nhưng ở mặt trái của những tiện lợi này, quý vị hãy nghĩ xem, chúng ta đã phải trả cái giá bao nhiêu! Dem hai mặt ra tử tế so sánh một chút, xem có đáng giá hay không? Thật sự mà nói, được chẳng bù mất. Nếu căn cứ theo các nhà khoa học hiện đại, họ đã đưa ra lời cảnh cáo đối với toàn thế giới, nếu như ô nhiễm môi trường không thể được ngăn chặn, mà cứ tiếp tục không ngừng trở nên tồi tệ hơn như hiện nay, thì năm mươi năm sau trái đất sẽ không còn thích hợp cho nhân loại sinh tồn. Chẳng những tương lai nước không thể uống, không khí không thể hít thở, trong không khí đều có độc, vậy con người làm sao có thể sinh tồn? Vấn đề này rất nghiêm trọng, đây là lời cảnh cáo do các nhà khoa học đưa ra, họ quả thật có bằng chứng, bằng chứng khoa học. Ai cũng biết tính chất nghiêm trọng của sự việc này, nhưng có biện pháp nào để phòng chống hay không? Nói lời thành thật, không có bất kỳ một quốc gia, khu vực nào có năng lực phòng chống một cách hữu hiệu. Vì sao không có hiệu quả? Niệm đọc kinh Phật thì sẽ biết, trên kinh nói: Tâm thanh tịnh thì thân thanh tịnh, thân tâm thanh tịnh thì môi trường thanh tịnh. Việc phòng chống ô nhiễm môi trường ngày nay chỉ là trị ngọn, không phải trị gốc; trị gốc là phải làm thế nào để khiến cho hết thảy chúng sanh khôi phục lại tâm thanh tịnh, đó mới là trị gốc. Trên kinh Đại thừa thường giảng, “Y báo tùy theo Chánh báo mà chuyển”, chánh báo là thân tâm, y báo là hoàn cảnh. Chúng sanh trên thế giới ngày nay, so với quá khứ, so với thời cổ đại, chúng ta bình tĩnh và tỉ mỉ quan sát, thì sự ô nhiễm nhân tâm

hiện nay là vô cùng nghiêm trọng. Những gì là ô nhiễm của nhân tính? Tham, Sân, Si, Mạn, Nghi, năm loại căn bản phiền não này ngày ngày đang tăng trưởng, tham lam không đáy. Người thời xưa lòng tham rất ít, cuộc sống của họ rất dễ dàng thỏa mãn, biết đủ thường vui (tri túc thường lạc). Họ không tham, an phận thủ thường, tháng ngày của họ trôi qua rất đổi bình an, cho nên thứ họ thụ hưởng chính là sự thanh tịnh của đại tự nhiên. Chúng ta ngày nay bị tam độc ngũ dục ô nhiễm, tổn thương một cách nghiêm trọng, cho nên cái thân này, những căn bệnh kỳ quái năm năm đều tăng thêm, vô phương cứu chữa, lại phát hiện thêm những căn bệnh mới, vấn đề này mới thật sự là vấn đề nghiêm trọng. Tâm không thanh tịnh, thân thể nhiều bệnh, môi trường ô nhiễm, cội nguồn đều nằm ở tâm. Chúng ta muốn thân thể của mình được khỏe mạnh trường thọ, thì làm thế nào cầu được? Tu tâm thanh tịnh thì sẽ đạt được.

Tâm không tịnh thì cõi nước không tịnh, sao có thể liễu sanh tử, thoát luân hồi. Sanh tử chính là không thanh tịnh, luân hồi chính là không thanh tịnh; thân tâm ô nhiễm không thanh tịnh, thì vĩnh viễn không thể thoát khỏi lục đạo luân hồi. Trong lục đạo luân hồi, Thiên đạo thanh tịnh hơn Nhân đạo, Nhân đạo thanh tịnh hơn Súc sanh đạo, Súc sanh thanh tịnh hơn Ngạ quỷ, Ngạ quỷ thanh tịnh hơn Địa ngục, ô nhiễm nghiêm trọng nhất chính là Địa ngục. Chúng ta hiện tại được mang thân người, thoát nhìn vẫn còn ra dáng một con người, nhưng nếu thân tâm có sự ô nhiễm cực kỳ nặng nề, vậy thì thật nguy to; hiện tại mang dáng vẻ con người, nhưng trong tam ác đạo đã ghi danh đăng ký rồi, chẳng bao lâu nữa sẽ phải đi báo danh, đây mới là vấn đề thực sự nghiêm trọng. Cho dù có sự ô nhiễm nặng nề như thế, vẫn không đáng sợ, chỉ cần tìm được pháp môn niệm Phật vãng sanh. Thế Tôn trên kinh đã nói rõ cho chúng ta biết, người phạm ngũ nghịch thập ác, tội nghiệp cực trọng, lúc lâm chung một niệm, mười niệm đều có thể vãng sanh, đây là phương pháp duy nhất mà chư Phật Như Lai trong thời đại này dùng để trợ giúp chúng ta, cứu hộ chúng ta. Chỉ cần bản thân chúng ta có thể thâm tín bất nghi, nhất tâm xưng niệm. Quý vị phải ghi nhớ, nhất tâm xưng niệm chính là bí quyết tu Tịnh độ. Nhất tâm là tâm thanh tịnh, nhị tâm thì có xen tạp, sẽ không thanh tịnh. Dùng tâm thanh tịnh niệm Phật cầu vãng sanh, thì quyết định được sanh; dùng tâm xen tạp cầu vãng sanh, thì sẽ không có phần nắm chắc, đó là một ẩn số, hoàn toàn phải xem vận may của bạn lúc lâm chung. Lúc lâm chung, nếu đầu óc bạn vẫn còn tỉnh táo, gặp được thiện tri thức nhắc nhở, trợ niệm giúp bạn, thì vẫn được; nếu vận may của bạn không tốt, lâm chung mắc một trận bạo bệnh, bất tỉnh nhân sự, thế thì tiêu rồi, người

nào đến giúp bạn trợ niệm cũng đều vô hiệu, bất tỉnh nhân sự, đây là điều đáng sợ nhất! Cho nên Phật dạy chúng ta phước tuệ song tu, tu phước không nên hưởng phước, vì sao không hưởng phước? Là hy vọng lúc lâm mạng chung được rõ ràng, minh bạch, đó chính là đại phước báo, được ra đi an lành, đó chính là đại phước báo! Chúng ta để dành phước báo đến lúc đó mới hưởng, lúc đó có phước, thì nương một câu Phật hiệu này chắc chắn sẽ được vãng sanh, vĩnh viễn thoát khỏi sanh tử luân hồi. Nếu hiện tại đem phước báo hưởng thụ hết, thế thì nguy to, đến lúc lâm chung sẽ mê hoặc điên đảo, những gì tu tập trong đời này thấy đều công cốc, vẫn phải tiếp tục trôi lăn trong sanh tử luân hồi. Người niệm Phật, một vạn người niệm Phật, người chân chánh có thể vãng sanh cũng chỉ khoảng ba, năm người mà thôi. Nguyên nhân là gì? Lúc lâm chung không có phước báo, một chút phước báo mỏng manh đó, khi còn sống đã hưởng hết rồi. Chúng ta phải biết, bản thân mình không có phước báo, là người bạc phước, chỉ có cách tích lũy phước báo lại, để dành đến phút cuối cùng mới hưởng, suy nghĩ này, cách nhìn này, cách làm này mới là chính xác.

Chú thích:

(*) **“Làm rõ cái gì?”** Ở đây là làm rõ **chân tướng của vũ trụ nhân sanh**. Cụ thể, Phật và Lão Hòa thượng muốn làm rõ một sự thật: Toàn bộ thân thể của chúng ta (chánh báo) cũng như thế giới, môi trường sống bên ngoài (y báo) suy cho cùng đều chỉ là **“trần cảnh”** (cảnh giới trần lao, hư huyền).

Bởi vì là trần cảnh, nên nếu chúng ta “chấp thủ” (bám víu, dính mắc) vào thân thể hay vật ngoài thân, thì tâm sẽ không thanh tịnh. Khi tâm không thanh tịnh thì cõi nước cũng không thanh tịnh, và hậu quả là chúng ta không thể nào “liễu sanh tử, thoát luân hồi” được. Chỉ khi được làm rõ chân tướng này, chúng ta mới có trí huệ để nhìn thấu và tự nhiên buông xả.

“Là chúng sanh gì?” “Chúng sanh” ở đây chính là **tất cả chúng sanh trong lục đạo luân hồi**, và đặc biệt liên hệ trực tiếp đến **phàm phu chúng ta đang sống trong thời đại ô nhiễm nghiêm trọng này**.

Lão Hòa thượng giảng rất rõ dụng ý của Phật ở đoạn này:

- Thay vì lấy thân chúng sanh ra làm ví dụ, Phật lại lấy ngay chính bản thân Ngài (với ba mươi hai tướng tốt) để giảng.

- Phật muốn cho chúng ta thấy: Đến như thân Phật (quả địa Như Lai) trang nghiêm như vậy mà còn là “phi tướng”, không thể bám chấp, thì **huống hồ là thân chúng sanh**.

- Nếu Phật quả địa còn xem thân thể là trần cảnh, thì thân thể của chúng sanh trong lục đạo luân hồi càng mỏng manh, hư dối, hoàn toàn không có gì đáng để tham luyến.

Nói tóm lại, “Lấy chúng sanh để làm rõ” (nguyên văn chữ Hán là “Ước chúng sanh dĩ minh” - Đứng trên phương diện chúng sanh để làm rõ) nghĩa là từ cảnh giới thâm sâu của Phật, liên hệ và soi chiếu ngược lại với **phàm phu chúng sanh**. Mục đích là để phá vỡ sự chấp trước của chúng sanh vào cái thân và hoàn cảnh, giúp chúng ta hiểu rằng mọi thứ “đương thể tức không, liễu bất khả đắc”, từ đó dứt trừ tham luyến, tích lũy phước báo và nỗ lực niệm Phật cầu vãng sanh.